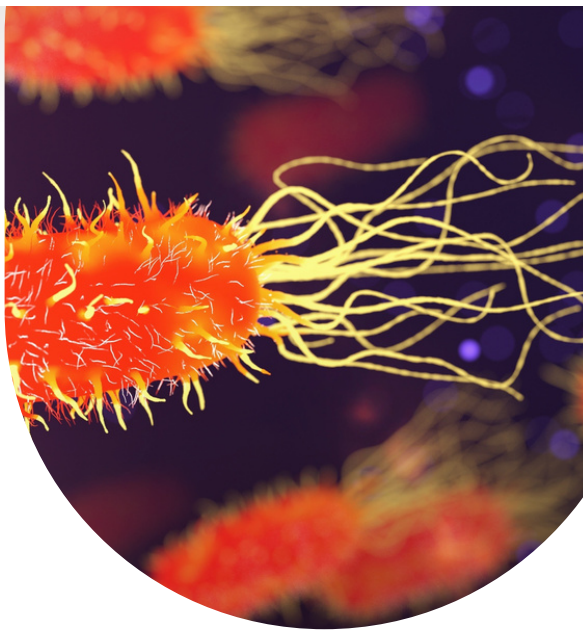
MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

INSTITUTUL NAȚIONAL DE BOLI INFECȚIOASE "PROF. DR. MATEI BALȘ"

Norwegian Institute of Public Health

Iceland Liechtenstein Norway grants

Întărirea capacității instituționale pentru controlul infecțiilor spitalicești și gestionarea consumului de antibiotice în România

Cod proiect: PDP-8

BULETIN INFORMATIV NR. 1

PROIECTUL CARE CONTRIBUIE LA COMBATEREA REZISTENȚEI LA ANTIMICROBIENE ÎN ROMÂNIA

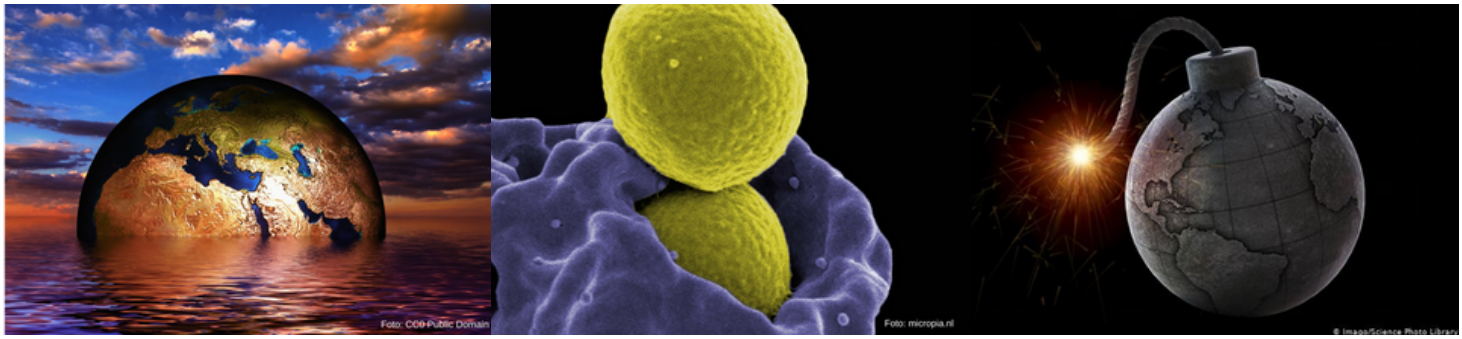
Operator de Program: Ministerul Sănătății din România
Promotor de Proiect: Institutul Național de Boli Infecțioase „Prof. Dr. Matei Balș" din București
Partener: Institutul Național de Sănătate Publică din Norvegia

Februarie 2023

Granturile SEE și Norvegiene
Working together for a green, competitive and inclusive Europe

CONTEXT

Rezistența la antimicrobiene (RAM) și infecțiile asociate asistenței medicale (IAAM) reprezintă amenințări la nivel global, recunoscute de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) și de Uniunea Europeană (UE) drept probleme majore de sănătate publică.

Efectele apariției **„superbacteriilor”**

- Limitează opțiunile actuale de tratament
- Duc la prelungirea evoluției bolii și a duratei de spitalizare
- Cresc riscul de complicații și mortalitatea intraspitalicească
- Cresc costurile asociate asistenței medicale

RAM în România

La începutul anilor ‘90 România avea un avantaj generat de accesul la un număr limitat de antibiotice, care a determinat un nivel scăzut al rezistenței microorganismelor la antimicrobiene. După 30 de ani de utilizare nerestricționată și imprudentă a antibioticelor, acest avantaj s-a pierdut, România ajungând la o nedorită poziție fruntașă în UE, în domeniul rezistenţei la antimicrobiene și al consumului de antibiotice.

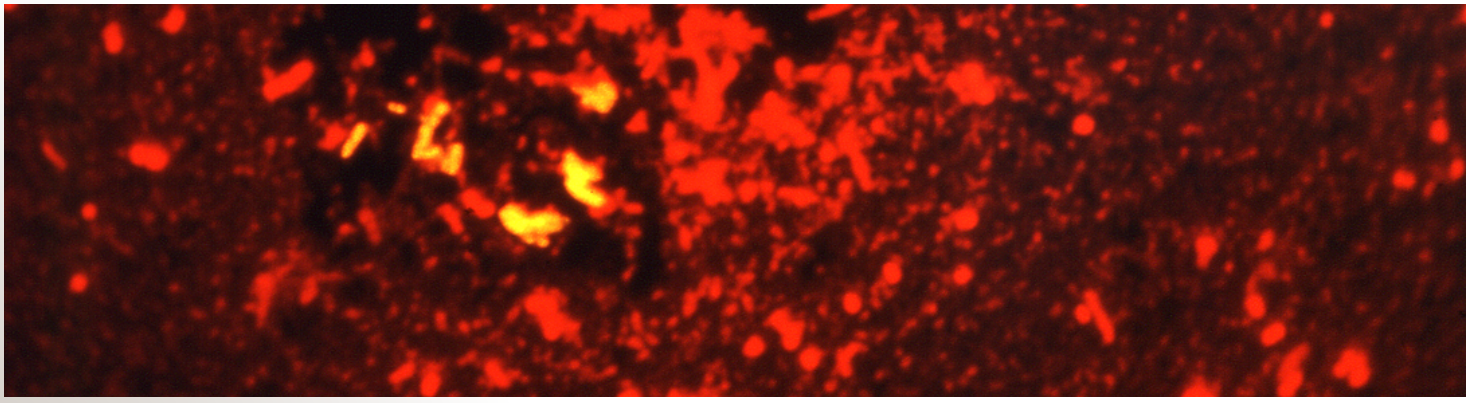
România prezintă caracteristici asemănătoare țărilor din sudul Europei, înregistrând procente ridicate ale rezistenței la antimicrobiene pentru bacteriile izolate din infecțiile invazive: *Staphylococcus aureus* rezistent la meticilină, *Klebsiella pneumoniae* rezistentă la cefalosporine de generația a treia și carbapeneme, *Escherichia coli* rezistentă la aminoglicozide, quinolone, cefalosporine de generația a treia etc.*

**Date furnizate către ECDC, în cadrul Rețelei Europene de Supraveghere a Rezistenței la Antibiotice (EARS.Net), de Institutul Național de Sănătate Publică – Centrul Național pentru Prevenirea și Controlul Bolilor Transmisibile și Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino”*

CONTEXT

OMS are 5 obiective strategice stabilite prin programul ***„Global action plan on antimicrobial resistance”:***

- Creșterea conștientizării și înțelegerii asupra rezistenței antimicrobiene
- Întărirea cunoștințelor prin supraveghere și cercetare
- Reducerea incidenței infecțiilor prin măsuri eficiente de sanitație, igienă și de prevenire a infecțiilor
- Optimizarea utilizării agenților antimicrobieni pentru sănătatea umană şi animală
- Dezvoltarea unui model economic de investiții sustenabile care să țină cont de nevoile tuturor țărilor, creșterea investițiilor în medicamente noi, instrumente de diagnostic, vaccinuri și alte intervenții necesare

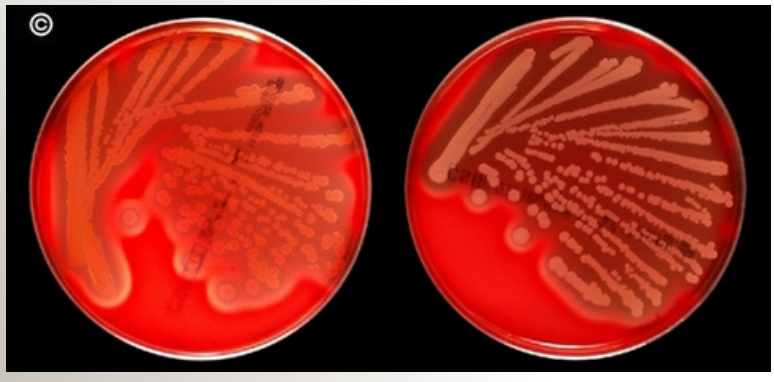
Proiectul *„Întărirea capacității instituționale pentru controlul infecțiilor spitalicești și gestionarea consumului de antibiotice în România”* contribuie la consolidarea sistemului de sănătate din țara noastră, prin abordarea integrată a RAM și IAAM, care reprezintă probleme majore de sănătate publică ce necesită acţiune urgentă şi coordonare intersectorială.

Strategia propusă de proiect urmăreşte alinierea României la cerinţele internaţionale privind IAAM şi utilizarea judicioasă a antibioticelor, prin adoptarea Strategiei OMS şi a recomandărilor europene.

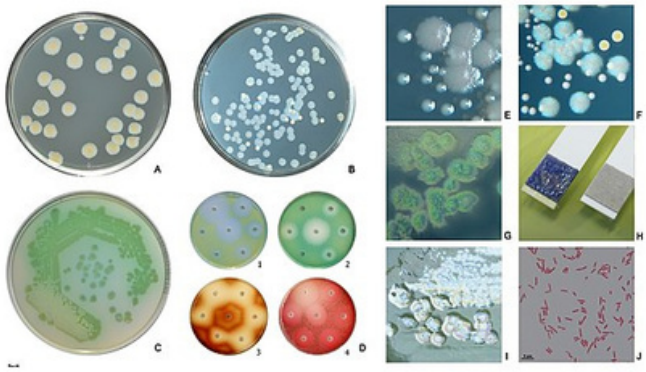
DESPRE PROIECT

Principalele obiective ale proiectului

- Elaborarea Planului Naţional de Acţiune (PNA) pentru combaterea RAM şi IAAM
- Elaborarea standardelor şi protocoalelor pentru dezvoltarea sustenabilă a PNA
- Elaborarea unor ghiduri pentru testarea standardizată a RAM, supravegherea și controlul IAAM și prescrierea de antimicrobiene, pe baza recomandărilor Comisiei Europene
- Evaluarea testării RAM, supravegherii IAAM şi prescrierii de antimicrobiene în spitale selectate
- Activităţi de instruire pentru profesionişti din sănătate
- Implementarea ghidurilor şi protocoalelor pentru testarea RAM, supravegherea IAAM şi prescrierea de antibiotice în spitale selectate
- Depunerea, pentru aprobare, la Ministerul Sănătăţii, a **Cadrului Strategic Național**, **Planului Național de Acțiune** și a **Ghidurilor** testate și evaluate, în vederea aprobării și pentru includerea lor în curriculele de instruire a profesioniştilor din sănătate.

Sursă foto: www.microbiologyinpictures.com

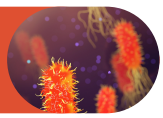

Sursă foto: www.microscopemaster.com

„Este clar că acest subiect, al infecțiilor asociate asistenței medicale și al rezistenței bacteriilor la antibiotice, este unul extrem de important în zona sănătății publice. (...) Discutăm despre un proiect care oferă, pentru prima dată, după foarte mult timp, instrumentele profesionale care vor permite, alături de politicile publice pe care toți trebuie să le implementăm, uniformizarea procedurilor. (...) O politică rațională de prescriere a antibioticelor, atât din punct de vedere al tipului de antibiotic, cât și al duratei tratamentului, regulilor după care se face tratamentul antibiotic, este esențială pentru a limita cât mai mult emergența rezistenței bacteriene la acest tip de substanțe."

Ministrul Sănătății, Prof. Univ. Dr. Alexandru Rafila
Conferință de presă PDP-8, 29 septembrie 2022

DESPRE PROIECT

Principalele rezultate ale proiectului

A fost elaborat un **raport de evaluare** privind legislația existentă, a partenerilor implicați și a resurselor alocate în domeniile cheie asociate RAM și IAAM.

Au fost elaborate **Cadrul Strategic Național** și **Planul Național de Acțiune** pentru combaterea RAM și IAAM.

Au fost elaborate **trei ghiduri** și **metodologia comună** de aplicare a acestora:

- Ghid pentru prevenirea și limitarea fenomenului de rezistență la antimicrobiene (RAM) și a infecțiilor asociate asistenței medicale (IAAM) – **Microbiologie**
- Ghid pentru prevenirea și limitarea fenomenului de rezistență la antimicrobiene (RAM) și a infecțiilor asociate asistenței medicale (IAAM) – **Epidemiologie**
- Ghid pentru prevenirea și limitarea fenomenului de rezistență la antimicrobiene (RAM) și a infecțiilor asociate asistenței medicale (IAAM) – **Boli Infecțioase**

A fost organizată o **întâlnire de consens** pentru integrarea conceptului **„One Health”** în ghidurile dezvoltate în cadrul proiectului.

Testarea instrumentelor dezvoltate în proiect a fost făcută în **Institutul Național de Boli Infecțioase „Prof. Dr. Matei Balș” (INBI MB)** și în **5 Spitale Pilot (SP)** multidisciplinare:

- Spitalul Județean de Urgență Bacău
- Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic Județean de Urgență Târgu Mureș
- Spitalul Universitar de Urgență ELIAS
- Spitalul Universitar de Urgență Militar Central „Dr. Carol Davila”

DESPRE PROIECT

Pentru fiecare spital pilot implicat în proiect a fost realizată câte o evaluare inițială, precum și rapoarte periodice de progres, ca urmare a vizitelor de monitorizare în teren. Au fost puse la dispoziție kit-uri de laborator pentru testarea standardizată a RAM în spitalele participante. Pe parcursul a 9 luni, experții proiectului au oferit îndrumare tehnică și au supravegheat procesul de pilotare.

Pentru implementarea instrumentelor în SP, au fost susținute **48 de cursuri creditate EMC** (dintre care 3 cursuri au fost susținute de experții de la Institutul de Sănătate Publică din Norvegia) și **1 sesiune de training** organizată pentru asistentele medicale în cadrul **Conferinței Naționale de Microbiologie și Epidemiologie**. Astfel, au fost instruiți peste **250 de medici** și peste **90** de **asistenți medicali**. Curriculele care au stat la baza cursurilor s-au adresat cadrelor medicale din specialitățile microbiologie, epidemiologie, boli infecțioase/prescriere antibiotice, alte specialități chirurgicale și medicale.

Pe parcursul proiectului, personalul medical din SP a făcut schimb de experiență cu experții de la **Institutul Național de Sănătate Publică din Norvegia**.

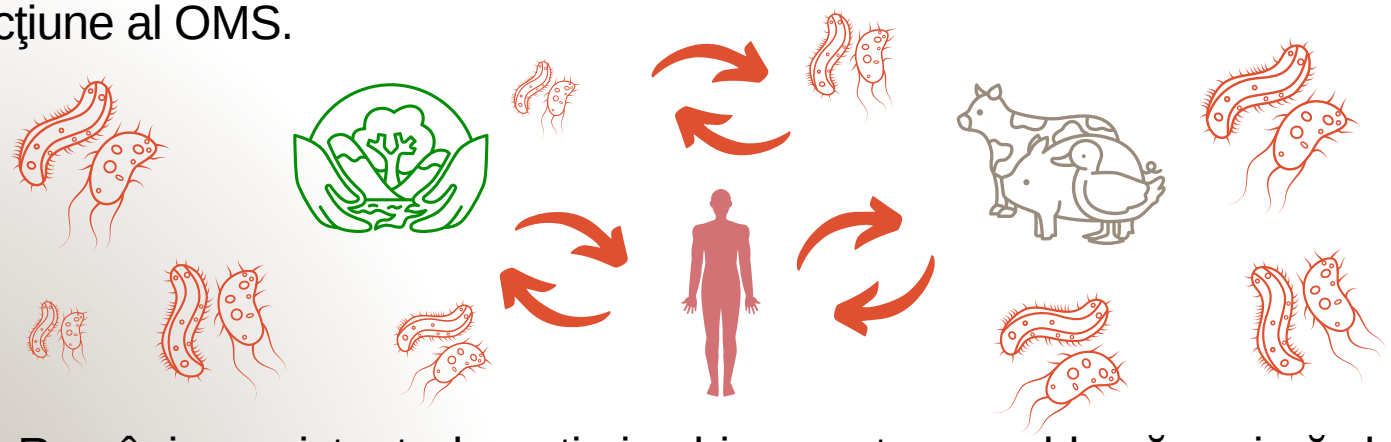
„Rezistența bacteriană la antibiotice este un fenomen care vine foarte puternic din urmă și ne pune foarte mari probleme. Trebuie să înțelegem că acest fenomen nu ne privește doar pe noi infecționiștii, ci este un fenomen care are implicații în întreaga sferă medicală, pentru că, dacă vom ajunge să pierdem antibioticele, pierdem toată medicina modernă, deoarece antibioticele reprezintă temelia medicinei moderne."

Managerul INBI MB, Dr. Cătălin Apostolescu
Conferință de presă PDP-8, 2 martie 2022

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE

Magnitudinea problemei RAM la nivel global şi impactul asupra sănătăţii umane şi animale și asupra costurilor asociate au determinat OMS să elaboreze un plan global de acțiune privind RAM, asumat spre implementare printr-o rezoluție adoptată de ţările participante la cea de-a 68-a Adunare Generală a OMS (mai 2015). Statele membre au convenit importanţa dezvoltării mai multor **Planuri Naţionale de Acţiune** (PNA) care să se alinieze cu acest plan global şi care să încorporeze cele cinci obiective strategice comune.

Conferinţa UE **„One Health”** cu privire la RAM (Amsterdam, 2016) a lansat ideea de cooperare, la nivel politic, între statele membre UE printr-o Reţea „One Health” pentru combaterea RAM. Rezoluţia principală a conferinţei a fost implementarea, începând cu jumătatea anului 2017, a unui plan naţional de acţiune împotriva RAM, care să se alinieze cu abordarea „One Health” şi cu obiectivele Planului Global de Acţiune al OMS.

În România, rezistenţa la antimicrobiene este o problemă majoră de sănătate publică. Nivelurile de RAM raportate pentru bacteriile cel mai des întâlnite în infecții sunt mari și/sau în creștere, comparativ cu majoritatea celorlalte țări UE. Factorii cheie care influenţează această situaţie sunt rata mare de consum de agenţi antimicrobieni în practica medicală ambulatorie şi utilizarea antibioticelor cu spectru larg. Alți factori sunt problemele în zona de infrastructură a spitalelor și colaborarea deficitară între reţelele multidisciplinare formate din clincieni, microbiologi şi epidemiologi. La acestea se adaugă lipsa unui protocol de colaborare între domeniile de medicină umană şi cea veterniară cu privire la RAM.

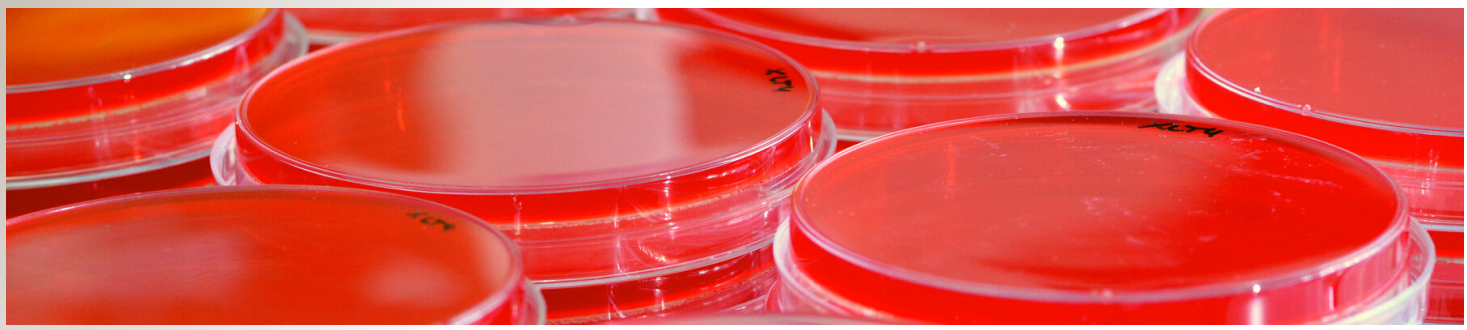
PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE

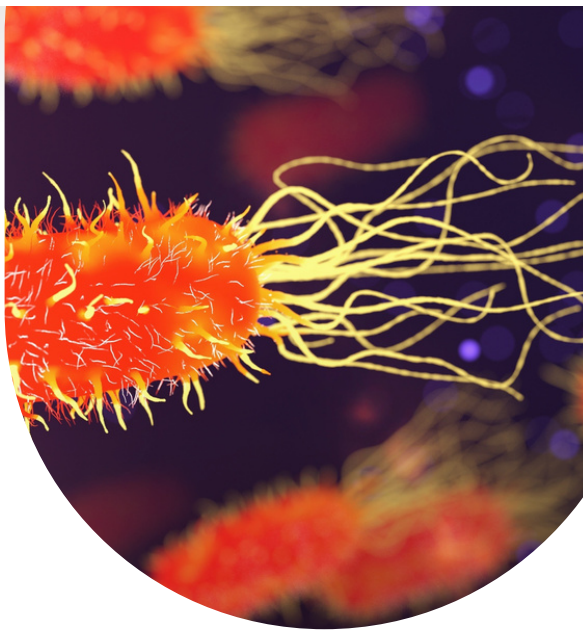
Prevenirea infecţiilor şi măsurile de control pot varia semnificativ de la un spital la altul, ceea ce duce la un control suboptimal al organismelor MDR (multidrog rezistente). Identificarea, analiza, controlul, monitorizarea și raportarea IAAM în spitalele publice din România sunt în continuare deficitare. Mai mult, măsurile care restricţionează autoadministrarea sau abuzul de antibiotice sunt insuficient promovate. Acest context subliniază nevoia unor intervenţii adecvate pentru îmbunătăţirea performanţei şi calităţii sistemului sanitar.

Conform recomandărilor Consiliului Europei, România ar trebui să întreprindă paşi rapizi în dezvoltarea şi aprobarea unei Strategii Naţionale şi a unui Plan Naţional de Acţiune pentru a reduce riscul asociat RAM şi pentru a încuraja utilizarea judicioasă a antibioticelor în medicina umană şi veterinară, în conformitate cu ghidurile naţionale şi europene, precum şi îmbunătăţirea practicilor de prescriere şi de instruire a personalului medical din ambele sectoare.

Prin obiectivele propuse și rezultatele obținute, proiectul se aliniază obiectivelor strategice ale Planului global de acțiune asupra rezistenței la antimicrobiene elaborat de OMS și contribuie la diminuarea acestor probleme. **Planul Naţional de Acţiune** dezvoltat în cadrul proiectului pe baza unei analize a situaţiei curente şi a contextului local reflectă principiile Planului de Acţiune Global OMS.

Planul Naţional de Acţiune și celelalte documente din proiect pot fi consultate pe pagina web ***mateibals.ro***, secțiunea **Proiecte**.
(https://www.mateibals.ro/index.php/cercetare-si-proiecte/pdp-8-proiect-amr)

Proiectul *„Întărirea capacității instituționale pentru controlul infecțiilor spitalicești și gestionarea consumului de antibiotice în România”* este implementat de INBI MB, în calitate de Promotor de Proiect, și coordonat de Ministerul Sănătății. Proiectul este derulat în parteneriat cu Institutul Național de Sănătate Publică din Norvegia și are sprijinul OMS, de la care s-au achiziționat servicii de expertiză tehnică. Este finanțat prin Mecanismul Financiar SEE 2014-2021 - Provocări în sănătatea publică la nivel european, având un buget de 1.741.154 euro.

Material realizat în cadrul proiectului
“Întărirea capacității instituționale pentru controlul infecțiilor spitalicești și gestionarea consumului de antibiotice în România”, finanțat prin
Mecanismul Financiar SEE 2014-2021 - Provocări în sănătatea publică la nivel european.
Date contact proiect:
website: https://www.mateibals.ro/index.php/cercetare-si-proiecte/pdp-8-proiect-amr
adresa e-mail: proiect.amr@yahoo.com
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE 2014 - 2021.
Întreaga răspundere asupra corectitudinii și coerenței informațiilor prezentate revine inițiatorilor.
Pentru informații oficiale despre Granturile SEE 2014-2021 accesați www.eeagrants.org,
www.eeagrants.ro și www.ro-sanatate.ms.ro